

Inhoud	pag.
Van de redactie	1
Gaat er wat veranderen in Nederland	2
Samenwerking	2
Vragen aan Grondvest	3
Harm Kolthek en partij Recht en Vrijheid	17
Anekdoten over Kolthek	19
Armoelijn. Grondontwaarding door de Betuwelijn	20

Van de redactie

Deze Grondvest is flink vertraagd. In de vorige grondvest werd begonnen met in het blad beantwoorden van veel gestelde vragen aan Grondvest op bijeenkomsten vergaderingen, toevallige ontmoetingen, door lezers van het blad, enz. De meest belangrijke en algemene werden er uitgelicht en in het blad behandeld. Vanwege de beperkte ruimte konden de antwoorden niet in één aflevering worden behandeld en worden in deze aflevering nog een 10 tal vragen beantwoord.

Verder wordt aandacht besteed aan de geschiedenis van de Georgistische beweging in Nederland en de rol die de politicus en leider van de partij recht en vrijheid, Harm Kolthek daarbij speelde.

Bij Georgistische politici, denkers en critici wordt als een belangrijke medeoorzaak van de toenemende armoede, ook in Nederland, de schrikbarende grondprijsstijging gezien. Vooral bij de particuliere grondeigendom waar Georgisten tegen protesteren tegen het feit dat de gemeenschap de kosten draagt voor aangelegde infrastructuur waarvan 'productieve' oppervlakten land- en tuinbouwgrond, bouwgrond in dorp en stad en grond onder bestaand onroerend goed in waarde stijgt. Terwijl particuliere bezitters het profijt opstrijken van de door de gemeenschap gepleegde investering.

Een Grondvestsympathisant en schrijver produceert een stuk waarin hij beschrijft hoe een stel dwaze politici een door de gemeenschap niet gewilde infrastructuur realiseren. Grondprijzen van aanliggende landbouw- en bouwgrond en grond onder onroerend goed in aanliggende dorpen en steden dalen rampzalig. Een gigantische politieke misser die Nederland miljarden armer maakt.

Tot slot leveren we een kort commentaar op de presentatie van de miljoenennota met gemiste miljarden.

[Overzicht van eerdere uitgaven van Grondvest](#)

Gaat er wat veranderen in Nederland?

Wat heeft de 100-dagenverkenning van het huidige kabinet opgeleverd aan plannen, activiteiten en maatregelen voor een beter functioneren van economie en samenleving? Als Georgist was ik aangenaam verrast bij het aanhoren van de troonrede van Beatrix. Wat een schitterende plannen en voorgenomen maatregelen. Meer maatregelen om het milieu te redden, meer ecotax en minder loon- en inkomstenbelasting. En zelfs helemaal afschaffen van de WW-premie. En de sterkste schouders zullen de zwaarste lasten dragen. De laagst betaalden zullen in inkomen vooruit gaan. De middengroepen zullen gelijk blijven en de topinkomens zullen moeten inleveren. Maar als de cijfers op tafel komen ben je zwaar teleurgesteld.

De laagstbetaalden die de laatste jaren door de gestegen prijzen van de primaire behoeften van gezondheid, onderdak, kleding en voeding een achterstand hebben opgelopen van minstens 10 % krijgen er een 0.25 % bij. Dat de middengroepers er niet op vooruitgaan verdient geen schoonheidsprijs, maar ik kan er mee leven. Wij hoeven niet naar de voedselbank. Het nieuwe kostuum kan nog wel even wachten, we hebben en dak boven ons hoofd en één keer per jaar op vakantie is ook genoeg.

Maar dat de topinkomens in dezelfde bezuinigingstijd met 30 % zijn gestegen, die van de ministers inbegrepen, in 2008 slechts een 0.25 % moeten minderen en de kinderbijslag inkomensafhankelijk zal worden gemaakt waardoor de hoge inkomen genietters minder kinderbijslag gaan ontvangen dan de lage lonen verdiener. Het laatste, de kinderbijslag regeling leek mij goed te passen bij de kreet; de sterkste schouders..... De reactie echter van de meerderheid in de kamer heeft ons hogelijk verbaasd en zeer geërgerd .

De parlementaire pers had het al voorzien: de kamer neemt alles voor zoete koek met uitzondering van de inkomensafhankelijke kinderbijslag. Dat zou vloeken in de kerk betekenen. Het feitelijke gedrag pakte nog erger uit. Het voorstel zou het rechtszekerheidsgevoel van de burger ernstig beschadigen en de overheid tot een onbetrouwbare overheid maken. Het KB voorstel werd acuut teruggedraaid en over de ernstig aangetaste rechtszekerheid van de werkers aan de onderkant van de samenleving werd met geen woord gerept.

Samenwerking

In het kader van het Nederlands Sociaal Forum 2006 werkten een drietal Georgistische organisaties samen te weten de stichtingen Grondvest, Sociale Databank en B4FET. Een belangrijk doel van het NSF was om de vele sociale, maatschappelijke en Non Gouvernementele Organisaties die Nederland rijk is meer te laten samenwerken bij het streven naar een betere en vrediger samenleving.

Bij de Kamerverkiezing vonden een aantal maatschappelijke organisaties elkaar, waaronder Grondvest om aan de verkiezingen deel te nemen onder een "[lijst zonder naam](#)". Met deze lijst waarop kandidaten voorkwamen met ieder een eigen achterban (organisatie) wilde men bereiken dat er echte volksvertegenwoordigers in de kamer zouden komen, die gesteund door de eigen organisatie een echt democratische

inbreng leveren. Iets dat in de huidige structuur met politieke partijen niet goed mogelijk is. Kamerleden in politieke partijen dienen bij stemmingen steeds het standpunt van de fractieleider te volgen ook al is het in strijd met aan de kiezers gedane belofte en in de grondwet opgenomen opdracht van handelen en oordelen zonder last of ruggespraak. Binnen de huidige structuur zijn Kamerleden geen volksvertegenwoordigers maar partijvertegenwoordigers.

Het Nederlands taalgebruik is illustratief: zoals een dominee staat voor en in zijn gemeente, de soldaat/rekruut ligt in een bepaalde kazerne, zit een Kamerlid in de Kamer op een fors inkomen. "Ikke, ikke, ikke (voor het salaris (w.s.) en de rest is eenzaamheid" zegt de Wageningense socioloog Dr. E.W. Hofstee in een interview november 1980 en hekelt de politieke partijen die bevordering van de vrijheid van het individu hoog in het vaandel hebben staan. Anno 2007 is nog weinig veranderd.

De verkiezingen in 2006 waren door verschillende oorzaken een flop voor "[lijst 14](#)", de lijst zonder naam. Van de deelnemende organisaties en hun kandidaten is niets meer over met uitzondering van Grondvest die als maatschappelijke organisatie of beweging wel doorgaat.

Omdat "14" geen naam is maar slechts een volgnummer heeft Grondvest geen politiek onderdak meer. Omdat geen politieke partij was te vinden die de Georgistische idealen van Grondvest steunt was Grondvest genoodzaakt de Georgistische beweging in Nederland een politieke vleugel te verschaffen; dit werd uiteindelijk de [Sociale Volks Partij](#). Of de SVP ook aan verkiezingen gaat deelnemen, zal vooral afhangen van de mate waarin andere partijen Georgistische idealen in hun programma's opnemen. Ook als andere maatschappelijke organisaties (Georgist vriendelijke) onderdak zoeken bij de SVP kan ook dat een reden zijn om aan de verkiezingen mee te doen.

Vooralsnog is de SVP een maatschappelijke organisatie die zich voegt bij de al bestaande samenwerkende clubs waarvan [Grondvest](#), [Bellamy](#), [SDN](#) en [B4FET](#) een stevige kern vormen met behoud van volledige eigen zelfstandigheid van deelnemende organisaties.

In de samenwerking brengen de deelnemers hun eigen specialiteit in. Om de organisatie van e.e.a. simpel te houden en geen dubbel werk te doen is een personele unie gevormd met voorlopig werkadres Gasthuislaan 22 Velp.

Het Grondvest periodiek fungeert als mededelingenblad van genoemde partijen. De personele unie kent ook een aanspreekbare voorzitter en dito secretaris, een penningmeester en een redacteur van het blad. De unie krijgt als naam:

Beraad voor Samenwerking en Cohesie

Vragen aan Grondvest

(vervolg)

In het vorige Grondvest bulletin (2° kw.2007) werden een aantal aan Grondvest gestelde vragen beantwoord. Beantwoording van deze vragen heeft wederom geleid tot vragen, geen nieuwe vragen maar min of meer herhaling van de oude. Vragen over de Georgistische economische orde met een beter fiscaal systeem, ecologisch, duurzaam en sociaal. Blijkbaar is iedere burger van 'links' tot en met 'rechts' zo verknocht aan het bestaande systeem of zo geïndoctrineerd door het overheersende neoliberale economisch denken en handelen, dat vrijwel niemand de fouten van het

huidige systeem kan of wil zien en de verbeteringen en voordelen van het Georgistische systeem in twijfel blijven trekken.

Vraag 1: ***Wat is nu beter bij ESB dan bij het huidige al generaties lang bestaande systeem van loon en inkomstenbelasting ?***

Vraag 2 : ***Wat is het verschil tussen Economie Stabiliserende Belasting en Belasting Onttrokken Waarde***

Vraag 3: ***Moet voor de invoering van de ESB het ambtenarenapparaat weer fors worden uitgebreid? Nog meer regels en nog meer controleurs die de ondernemer het leven zuur maken ?***

De onderwerpen waarop de als 1, 2 en 3 bij elkaar geplaatste vragen betrekking hebben zijn meerdere malen in het grondvestbulletin behandeld en samengevat in Grondvestblad 3^e kw.2004 en 4^e kw. 2006, in 't bijzonder de artikelen "Tien geboden" en "Belasting Onttrokken Waarde en Basis Inkomen in de Nederlandse economie". Daarna gaat het beantwoorden van "Vragen aan Grondvest" verder.

Tien geboden voor een rechtvaardig en ecologisch fiscaal systeem

1 rechtvaardig

Het fiscale systeem dient de juiste maatschappelijke activiteiten te stimuleren en de verkeerde activiteiten tegen te gaan. Bij het huidige systeem worden juist diegene belast, die met hun arbeid een toegevoegde waarde leveren. En zij die waarde onttrekken en daar rijk van worden, worden door het huidige systeem ontzien. Dit is ongehoord.

2 ecologisch

Het systeem dient de ontwikkeling van duurzaamheid te bevorderen. Wij dragen ook verantwoordelijkheid voor medemensen die buiten ons fiscaal territorium leven en ook hele generaties die nog na ons komen. Het is een grote schande dat onze belastingopbrengst voor 97% afkomstig is van de toegevoegde waarde en slechts 3% van onttrokken waarde. Dit is volledig in strijd met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Met name artikel 1 en artikel 25.

3 eenvoudig, helder en doelmatig

Belastinggelden moeten door de overheid gemakkelijk inbaar zijn zonder een omvangrijk en kostbaar ambtenarenapparaat. Deze eenvoud kan bereikt worden door heffingen aan het begin van de bedrijvigheid te doen in plaats van belastingen op te leggen aan het eind van de bedrijvigheid. Een ondernemer weet dan waar hij aan toe is. Hij heeft al betaald wanneer hij begint en wordt niet meer achtervolgt en op de vingers gekeken door de fiscus. Geen zwartwerken meer en wegwerken of verstoppen van bedrijfsresultaten.

4 stabiel en voorspelbaar

Wanneer belasting wordt geheven over de input van de bedrijvigheid, aan het begin van elke bedrijvigheid dus, is de belastingopbrengst niet afhankelijk van de dan heersende conjunctuur. En aan het eind van de rit

treedt geen fiscus meer op als preferente schuldeiser en zullen bij eventuele faillissementen de werknemers preferente schuldeisers zijn en het echte 'volle loon' opeisen waarvan geen belasting meer kan worden ingehouden; de belasting is immers al aan het begin van de bedrijvigheid geïnd. De rendement (=winst) eisende reguliere kredietverleners, de banken zullen dan het gelag betalen.

5 meer opbrengst

Wanneer belasting wordt geheven over de input van grond, grondstoffen, energie, water, lucht enz. (en ingevoerde goederen en reeds geproduceerde halffabricaten ook als input worden beschouwd) voor elke soort bedrijvigheid, dan levert zelfs een veel lager belastingtarief veel meer belasting op. Halvering van het huidige tarief en toegepast op de input levert een verdubbeling van de belastingopbrengst. Bij het huidige systeem van belasten van de output verdwijnt te veel in belastingvrije voet, aftrekposten, verrekenen van verliezen, verborgen winsten, zwart werk, etc.

6 belast onttrokken waarde

Belasten van het gebruik en verbruik van natuurgoederen met BOW (Belasting Onttrokken Waarde brengt rust aan het werkfront; bevordert de coöperatie bij de sociale partners en geeft inhoud aan het poldermodel, dat dringend aan restauratie toe is. Nieuwe inhoud geven aan het poldermodel zal Europese partners uitnodigen het goede Nederlandse voorbeeld te volgen. BOW maakt voor het bedrijfsleven het kapitaalsproductiever te gaan werken aantrekkelijk. Dit is bezuinigen op materialen en meer inzetten van menselijke arbeid en creativiteit. De drang naar meer arbeidsproductiviteit zal afnemen en rust brengen op de werkvloer. Het aantal zieken en WAO'ers zal dan ook teruglopen.

7 belast de slechte producent even zwaar als de goede

Verliesgevende bedrijven betalen even veel BOW voor het gebruik van grond, grondstof, halffabricaten, energie, water, lucht enz. Als de winstgevende bedrijven.

Alle BOW wordt tijdens het productieproces geïnd en mag eigenlijk geen belasting genoemd worden maar gewoon 'een prijs' voor het gebruik van....

8 genoeg opbrengst voor een basisinkomen voor iedereen.

De betaling voor het gebruik van de productieve natuurkrachten, levert zo veel meer middelen op voor de overheid dan het huidige belastingsysteem, dat naast de gebruikelijke inkomstenbehoefte van de overheid een basisinkomen voor iedereen kan worden betaald op het niveau van de huidige sociale voorzieningen zoals kinderbijslag, studiefinanciering, bijstandswet en aow.

9 stimuleer de lokale economie

Door efficiënter en zuiniger om te gaan met materialen ontstaat minder afval en neemt de druk op hergebruik en reparatie toe.

De arbeidsintensieve bedrijvigheid neemt toe en vertoont minder neiging uit te wijken naar lage lonen landen.

De lokale economie zal groeien. En de zelfvoorziening neemt toe waardoor goederenvervoer over lange afstand afneemt.

Een aantal dure infrastructurele werken behoeven niet meer te worden aangelegd.

10 ruimtesparend

De druk op de spaarzame ruimte in Nederland zal afnemen.

Nederland wordt geen distributieland maar een plezierig werk-, woon-, en leefland.

Belasting Onttrokken Waarde en zijn geschiedenis

door Wim Sweers

Al aan het eind van de 19e eeuw werd door de Nederlandse Georgisten al gepleit voor grondrecht innen als oplossing van de sociale kwestie; komen tot een rechtvaardige inkomensverdeling en een beter functioneren van de economie. Na het verschijnen van "Grenzen aan de groei" van de Club van Rome in 1972 en in 1973 van "Voedsel in Nederland, Gezondheid bedrog en vergif van Lucas Reijnders, Rob Sijmons e.a. was ook voor Nederland er de **ecologische kwestie**. Milieuorganisaties ontstonden en voerden acties tegen de vervuiling van de omgeving en pleitten voor het verbieden van en het onaantrekkelijk maken van vervuilende en milieu onvriendelijke productie.

Ondertussen verscheen in 1983 van Wijvekate en Wijvekate "ALLE HENS AAN DEK, een Nieuw Sociaal-Fiscaal Systeem, zonder belasting op inkomen en bezit, zonder sociale premies, met een basisinkomen voor iedereen". Milieu organisatie Aktie Strohalm stelde de invoering van ecotax voor evenals in Duitsland het Heidelberger Umwelt und Prognose Instituut dit deed.

Begin jaren 90 belegde Strohalm een brede conferentie over het eco-tax voorstel. Als spreker trad op mw. Dr. Margrit Kennedy van het Permaculture Instituut in Streyerberg Duitsland. Hoewel MK tijdens haar pleidooi voor eco-tax veel kritiek uitte op het bestaande belastingstelsel, werd nog geen link gelegd met **grondrechtinnen**, het alternatief van de Nederlandse Georgisten voor het bestaande fiscale systeem.

Voor mij als Georgist en kennis hebbende van "ALLE HENS AAN DEK" reden om richting MK op te merken: "Eco-tax heft zichzelf op, het heeft geen effect. Als eco-tax werkt en de milieuonvriendelijke producten verdwijnen, verdwijnt ook de tax, verdwijnen ook de middelen die ons milieu moeten herstellen. Dat is één kant van de zaak. Als we eco-tax gaan heffen op milieuonvriendelijke producten en zij worden niet meer gemaakt, dan wijkt de producent uit naar andere milieuonvriendelijke producten. Dan moet je je eco-tax iedere week bijstellen en verhuizen naar andere artikelen.

Mijn oplossing is: ga eco-tax heffen op een product dat niet te vervangen is. Het belangrijkste van ons ecosysteem dat we hebben is grond en ruimte. Ga grondwaarde en ruimtewaarde belasten, een geweldige heffingsbron voor de overheid, die kun je niet ontduiken of vervangen, die is eeuwig en blijft alsmaar groeien."

Antwoord mevrouw Kennedy: "Ik denk dat u gelijk hebt, het is een erg goed idee om een ander grondbezitpatroon te maken, gebaseerd op het belasten van land. Ik ga daar nu niet verder op in. Het eerste punt van uw opmerking, als eco-tax succes heeft, heft ze zichzelf op, is waar. Daarom zei ik ook dat het belangrijk is naar belasting in zijn geheel te kijken en een balans te creëren zodat regeringen kunnen bestaan op een eenvoudiger manier met minder bureaucratie, minder overdaad en een meer aansprekend systeem enzovoort. En dit alles wordt tot op zekere hoogte bereikt als je productbelasting invoert in plaats van inkomsten belasting.

Deze productbelasting moet alle kosten van het product in zich hebben, vanaf het begin, de grondstoffen die voor het product gebruikt zijn, tot aan het einde, waar het weggegooid wordt. Als je deze 'holistische' prijs aan het product verbindt en de inkomstenbelasting opheft, dan zullen zich intelligent gedragende mensen minder belasting betalen dan zich onintelligent gedragende mensen die de grondstoffen opgebruiken.(...) Als we een productbelasting van 50% hadden en we zouden alle niet economische handelingen van ons bureaucratisch staatsysteem uitbannen, dan zou de regering voor een lange tijd kunnen bestaan van deze belasting.

Drie jaar later brachten 4 economen i.o.v. het ministerie van VROM belastingadvies uit t.w. Eckart Wintzen (bedrijfsleven) die als eerste de term BOW gebruikte, Willem Hoogendijk (milieubeweging), Hans Opschoor en Jan Pen (wetenschap); een economische ombuiging waarbij zowel milieu als werkgelegenheid kunnen winnen. Lees verder over BOW en BI

Belasting Ontrokken Waarde en Basis Inkomen in de Nederlandse economie

Belastingen niet meer doelmatig

Het heeft er alle schijn van dat ons belastingsysteem niet meer geschikt is om in de toegenomen complexe samenleving voldoende doelmatig te functioneren. De belastingen zijn bedoeld om de overheid de middelen te verschaffen om te zorgen voor een geordende samenleving.

In een democratische samenleving betekent dit waken over de scheiding der machten, de Trias Politica: Wetgevende , Uitvoerende en Rechterlijke macht .

In onze 'moderne' samenleving overheerst de uitvoerende macht bij de overheid annex uitgebreide bureaucratie welke laatste met regeltjes en voorschriften de andere machten beïnvloedt en aanstuurt. Wetgevende en Rechterlijke macht reageren hierop weer met wetten en regels en aldus ontstaat een onontwarbare kluwen waarvan de machten niet meer zijn te onderscheiden.

De overheid die door de bomen het bos niet meer ziet wil verlost worden van een deel van haar uitvoerende macht en die overdragen(privatiseren) aan private instellingen en ondernemingen, voorbijgaand aan het feit dat in een neoliberale economische orde alle activiteiten van bedrijven en instellingen gericht zijn op het behalen van financieel profijt.

Bepaalde delen van de overheidstaak mogen niet aan derden worden opgedragen. Dat zijn zorgtaken, zorg voor mensen in kwetsbare situaties, zwakte, armoede, ziekte en tegenslagen.

De overheid mag het regelen en uitvoeren van basisvoorzieningen die de hele gemeenschap aangaan nimmer overlaten aan exploiterende bedrijven en instellingen. De overheid heeft de plicht om voldoende belasting te innen om in basisvoorzieningen te voorzien, zoals daar zijn onderwijs, zorg en bijstand, basisinkomen voor iedereen. Vervolgens mag zij met subsidies of regelingen bepaalde ontwikkelingen op economisch, sociaal of cultureel terrein remmen of stimuleren.

Economie Stabiliserende Belasting

BOW, ook wel ESB is een belasting op ecologische grondslag en heeft al een heel lange geschiedenis en begint al in het midden van de negentiende eeuw toen Henry George (1839 – 1897) zijn Single Tax met veel bijval verdedigde. Hij wilde slechts één belasting ingevoerd zien. Slechts één belasting op het gebruik van grond en grondstoffen. Grond definieerde hij als alle productieve natuurkracht. George wilde met zijn 'ecologische' belasting de pacht van het grond en wateroppervlak geleidelijk aan wegbelasten tot uiteindelijk 100%. Deze door George voorgestelde belasting heeft naar tijd en plaats vele gezichten gekregen. Door de Nederlandse Georgisten Grondrechtinning genoemd.

Door de milieu actiegroep Aktie Strohalm tijdens haar acties voor een gezonder milieu en rechtvaardiger samenleving "Ecotax Plus" genoemd. Hoe goed ook voor economie en samenleving een ecologische belasting ook moge uitpakken; machtige kapitalistische en conservatieve krachten hebben tot op heden invoering van een echt ecologisch iedereen dienend belasting systeem weten te verhinderen.

Nu toch geleidelijk aan doordringt dat we met de huidige bedrijvigheid ons hele bestaan ondergraven en dringend toe zijn aan een heroriëntatie van ons zgn. 'economisch' (= doelmatig) handelen. Met betrekking tot de authentiek menselijke behoeften van eten, drinken en gelukkig zijn we niet erg doelmatig bezig. Om mede de omslag van slecht naar beter te maken ontwierp Grondvest de "Belasting Ontrokken Waarde" Een tegenhanger van de weinig 'gewaardeerde' Belasting Toegevoegde Waarde en de directe belastingen op loon en inkomen.

Nu de echter de zin en onzin van de 'economische' groei ter discussie staat en stabilisering van de bedrijvigheid en aanpassing aan de reële behoeften van mensen in dorp, stad of land bestaat sinds kort ESB als nieuwe naam voor Belasting Ontrokken Waarde.

Hoe realiseer je BOW (ESB) en hoe bepaal je wat de onttrokken waarde is?
Hoe en waar wordt die onttrokken? Ook buiten de territoriale grenzen?
En hoe kun je enigszins voorzien wat de opbrengst zal worden?
Zijn bedrijven die waarden van gezondheid en leefbaarheid aan het eigen land (=rechtsgebied) onttrekken in het nadeel ten opzichte van hen die waarden onttrekken buiten de landsgrenzen?

Onttrokken waarde (productieve natuurkracht) en toegevoegde waarde (menselijke arbeid) tellen we bij elkaar op en noemen dat Bruto Nationaal Product. Alle toegevoegde waarden opgeteld is het Netto Nationaal Product wat gelijk is aan het Nationaal Inkomen.

De input van de bedrijvigheid, alle aangekochte grondstoffen, halffabrikaten, brandstoffen, goederen en diensten, die tijdens het belastingjaar worden verbruikt, het zogenaamde intermediair verbruik vormt samen met het verlies aan ruimte, schone lucht, schoon water en schone bodem de Onttrokken waarde. Het intermediair verbruik is er alleen om de productie en het productieproces zelf in stand te houden. Het intermediair verbruik, dat onderdeel is van het Bruto Nationaal Product dat jaarlijks wordt vastgesteld, is redelijk voorspelbaar. En de ingevoerde goederen van buiten de landsgrenzen zijn inbegrepen.

Zo kon met redelijke zekerheid worden vastgesteld dat in het jaar 2003 zonder economische groei het intermediair verbruik van de Nederlandse economie ongeveer 407 miljard euro zal bedragen. De onttrokken natuurwaarden, ruimte, water en lucht die de producent niet hoeft in te kopen omdat er geen aanwijsbare eigenaar/verkoper te vinden is zijn moeilijk in te schatten en nog moeilijker te voorspellen.

Onrechtvaardige milieuheffingen

De vaste milieuheffingen bij de consument zonder aanwijsbaar of verwijtbaar milieuverbruik zijn niet rechtvaardig en zijn niet bevorderlijk voor een beter milieugebruik. De consument kan aan het eind van de pijplijn weinig tot geen invloed uitoefenen op het onzinnige milieuverbruik aan het begin van het productieproces. Daarom dienen milieuheffingen te geschieden bij de bron van het milieuverbruik, bij de aanvang van het productieproces.

Alle milieuheffingen dienen over te gaan naar het begin van het productieproces. Dit is duidelijk voor de producent die aangeslagen dient te worden naar het daadwerkelijke milieuverbruik en het is rechtvaardig voor de consument. Deze milieuheffing komt natuurlijk terecht in de prijs van het eindproduct dat de consument koopt.

De milieuheffing is zo automatisch overbodig en die hoeft dan ook niet meer apart geïnd te worden wat weer minder bureaucratie betekent. Hoewel de ESB efficiënter en milieuvriendelijker produceren stimuleert en ook mogelijk maakt is zij geen vervanger van de milieuwetgeving. De milieuwetgeving dient juist verder te worden aangescherpt om ongewenste lozingen in water en lucht tegen te gaan. Door het plaatsen van gevoelige apparatuur aan snuffelpalen en bij lozingspunten via schoorsteen en riool is betaalbare controle mogelijk. En bij overtredingen wel of niet opzettelijk van in vergunning gestelde regels en voorschriften hoge boetes opleggen, mogelijke bedrijfssluiting en strafvervolgning van de verantwoordelijken.

Betere verdeling: Meer welvaart

De consument die weinig te besteden heeft, betaalt dan ook weinig milieuheffing. Terwijl de consument die veel te besteden heeft ook veel milieuheffing betaalt. Bovendien zal de zuinige consument de dure producten waar veel milieukosten en inputbelastingen (ESB heffingen) op zitten proberen te vermijden. Dienen heffingen op het intermediair verbruik vooreerst het doelmatig belasting innen voor de overheid en dient milieuheffing de leefbaarheid en de gezondheid, samen dienen zij een rechtvaardige en duurzame economie in een samenleving, waarin voor iedereen plaats is, overeenkomstig de universele verklaring van de rechten van de mens. (dus ook voor de mensen van de toekomst).

Lijkt invoering van de ESB (BOW) op wereldschaal met daaraan gekoppeld een basisinkomen voor iedereen thans nog utopie, invoering in Nederland is al lang geen utopie meer maar bittere noodzaak om Nederland leefbaar te houden. Bovendien zal ons steeds schaarser wordende natuurlijk kapitaal wat worden ontzien ten behoeve van generaties die na ons komen. Ook zij hebben natuurlijk kapitaal nodig om te produceren voor de dan opgroeiende kinderen en voor de verzorging van de dan aanwezige zieken, behoeftigen en bejaarden.

De huidige staatsschuldfoobie moet snel worden uitgebannen. De schuld van de staat is vordering van de burger. Bovendien kon de huidige staatsschuldrente volgens begroting 2005 uit eigen overheidsinkomsten retributies en dergelijke worden betaald. Bovendien kun je met financiële reserveringen nu in de toekomst geen kinderen voeden en opvoeden en geen bejaarden verzorgen

ESB en de startende ondernemer

De ESB of BOW is pas dan echt ecologisch, echt rechtvaardig, echt economie stabiliserend, welvaart en welzijn bevorderend als met invoering gelijktijdig een onvoorwaardelijke inkomensvoorziening op leefbaar niveau wordt ingevoerd. Iedere burger die nadat hij/zij het verplichte onderwijs heeft gevolgd, heeft met de zekerheid van een basis inkomensvoorziening de vrijheid om te kiezen voor verder studeren, in loondienst te gaan werken in het vak en het bedrijf van zijn keuze of te starten met een eigen onderneming.

Is de te starten onderneming erg kapitaalintensief dan zal de betreffende starter met een goed plan een beroep op de kapitaalmarkt moeten doen. Of beter nog zijn bedrijf starten zonder dure leningen via het Monrobey CMN systeem.

Lukt dit niet en is de geplande onderneming **van enig aan te tonen maatschappelijk belang** dan moet een beroep op de overheid mogelijk zijn.

Bijvoorbeeld financiering met een staatsgarantiekrediet immers de staat krijgt haar eigen geld zo weer terug in de vorm van ESB.

Helemaal nieuw is de ESB niet, want er zijn een aantal plekken op de wereld waar varianten van dit belasting systeem annex inkomensvoorziening functioneren, sommigen wat korter, anderen al heel lang, plaatselijk in de Verenigde Staten, in Scandinavië, in Finland, in India, Taiwan, Hongkong Alaska en daar werkt het welvaartverhogend en remt het de diepe golfbeweging in de economie die elders veel menselijk leed en armoede veroorzaakt.

De ESB is niet alleen economie stabiliserend maar ook economie stimulerend; zij remt de ondoelmatige verkwistende overproductie voor de wereldmarkt, de zo genoemde aanbodeconomie terwijl de ESB doelmatige bedrijvigheid op lokaal en regionaal niveau bevordert. Consument en producent ontmoeten elkaar op lokaal niveau en kennen elkaars behoeften en...kwaliteiten waardoor het voor startende ondernemers met kwaliteit het mogelijk wordt kleinschalig te starten met weinig of geen vreemd kapitaal. Zo ontstaat een vraageconomie met een balans van vraag en aanbod.

Wanneer de nood het hoogst is, is de redding het meest nabij.

Klaagde de Georgist Kolthek in 1938 over het feit dat politieke en sociale hervormers in zijn tijd niet in staat of bereid waren om de neoliberale economische orde aan te pakken, waardoor er niet een meer rechtvaardige verdeling van de maatschappelijke rijkdom kon ontstaan. Kolthek constateert dat in de halve eeuw die hij in 1938 overzag de technische ontwikkeling een vergroting van het productievermogen heeft gebracht die aan het wonderbaarlijke grenst.

Maar dat in dezelfde tijd de armoede zich heeft uitgebreid, misdadigheid en zedeloosheid zijn toegenomen en de kloof tussen armoede en rijkdom dieper en breder is geworden. Was ten tijde van Kolthek alleen nog maar sprake van sociaal economische armoede, de kloof tussen arm en rijk, is nu 60 jaar na Kolthek anno 2006 vele malen dieper en breder geworden. Nu heeft het toegenomen productievermogen ('economische groei') geleid tot **ecologische armoede** die de hele mensheid bedreigt. De samenleving verkeert in nood. Revoluties en geweldsuitbarstingen op grote schaal staan voor de deur. Of is er nog redding mogelijk?

De tijd is rijp: Wanneer de nood het hoogst is is de redding het meest nabij. 2 Sept. jl komt de NRC uit met een special (maandelijkse bijlage) getiteld: "Waar moet het heen met Nederland?" . 7 hoogleraren waaronder sociologen en.....economen adviseren Balkenende. Het meest steekhoudende artikel is nota bene van een econoom, Willem Buiter: **"Aan de beschermende taak van de staat mag nooit geknabbeld worden."** In een twee volle pagina's lang artikel wordt ingegaan op staatstaken, 'nationale trots' mythes, processen rond vrijhandel en dienstensector, over privatisering en over noodzakelijk ingrijpende hervormingen van ons belastingstelsel. Hiervan zegt hij:

"Het grootste probleem in Nederland is dat hier te veel het idee leeft dat we "geen grote keuzes zouden kunnen maken. De overheersende gedachte dat "we maar een klein landje zijn en dat alles elders wordt beslist. Flauwe kull! "Economisch gezien hebben we onze welvaart zelf in handen. Alleen moeten "we radicale veranderingen durven doorvoeren.

"Neem nou de huidige fiscale herzieningsplannen. Die zijn slechts gerommel "in de marge. Veel beter zou het zijn om het stelsel radicaal op de schop te "nemen. Een gegarandeerd bestaansminimum voor iedereen en solidariteit "tussen generaties moet daarbij de leidraad zijn. De staat zou voor iedereen "zo'n bestaansminimum moeten garanderen, betaald uit de belastingmiddelen. "In dit basisinkomen moeten alle sociale verzekeringen opgaan, inclusief de "AOW (het basispensioen voor mensen van 65 jaar en ouder). De WW "(werkloosheidsuitkering) kan dan worden afgeschaft, Het is absurd om "werkloosheid te subsidiëren. Inkomenszekerheid moet los komen te staan van "de vraag of je kan werken.

"Uiteraard moet er wel een financiële prikkel zijn om aan het arbeidsproces deel te nemen. Twee soorten belastingen blijven over voor de centrale overheid: de BTW en een inkomstenbelasting, waarbij alle inkomsten uit kapitaal op dezelfde manier worden belast. Ik zou daar het liefst een 'vlaktaks' van willen maken, een belastingsysteem waarbij het inkomen boven een bepaald niveau, bijvoorbeeld het bestaansminimum, procentueel gelijkelijk belast wordt.

Alle aftrekposten worden afgeschaft, ook grapjes als de hypotheekrenteaftrek. Het scheelt duizenden ambtenaren, belasting consulenten en "boekhouders die nu sociaal onproductieve arbeid verrichten en nuttiger werk "kunnen gaan doen. Op lokaal gebied moet onroerend goedbelasting worden omgezet in een grondbelasting. Het werkt namelijk economisch verstorend om kapitaal zoals huizen te belasten. Een heffing op moeder aarde is efficiënter en eerlijker. Lokale overheden moeten zelf verantwoordelijk zijn voor het verdelen van de belastingen, of het nou om een het zwembad, de vuilnisophaal of de plaatselijke politie gaat.

De nationale overheid stelt minimumnormen vast en springt slechts bij als het nodig is. Ze hanteert daarbij een beoordelingsleutel met criteria zoals arme regio's, leeftijdsopbouw of criminaliteitscijfers. Daarmee wordt voorkomen dat "gebieden die het echt nodig hebben niet te weinig geld beschikbaar hebben voor de voorzieningen"

Willem Buiter is voorzitter van de Raad van Economisch Adviseurs (REA, het onafhankelijk adviesorgaan van de Tweede Kamer voor financieel-economisch beleid) en hoogleraar aan de London School of Economics.

Vervolg Vragen aan Grondvest

Vraag 4: ***U suggereert in uw blad dat het intermediair verbruik regelmatig stijgt (5%) veel meer dan het nationaal inkomen, terwijl het BNP de laatste jaren nog geen 3% stijgt. Hoe verklaart u dit ? En kun je behalve aan de nationale rekeningen dit ook ergens anders aan zien ?***

Antwoord:

Wanneer het productaanbod de vraag overschrijdt ontstaat een overschot aan niet te consumeren of te gebruiken goederen en diensten vooral in die sectoren van bedrijvigheid die zich richten op toekomstige 'groei' Interessant voorbeeld is de ongelimiteerde groei van industrie- en bedrijfsterreinen verhoudingsgewijs in 50 jaar.

En bebouwd met bedrijfspanen en kantoorgebouwen omgeven met veel ruimte innemende parkeerplaatsen. Zo is een meer dan 25 vierkante kilometer industriestraat gebouwd langs de A12 van Arnhem tot Didam. Na 5 jaar staat een groot deel van de gebouwen nog leeg, de gevels volgeplakt met makelaarsnamen en teksten "te huur", "te koop" enz.

Deze groei van industrieterreinen staat in schril contrast met de beperkte groei van de bevolking in dezelfde tijd. De productiegroei kan dus niet in eigen omgeving of land worden afgezet maar op een ruimere markt, de Europese markt of de wereldmarkt. Maar dat denken ook de "buren". Ook zij willen hun overproductie kwijt.

Gevolg, moordende concurrentie op de 'vrije' markt en dumpen in kwetsbare ontwikkelingslanden zoals het exporteren van landbouwproducten ver onder de kostprijs van de aldaar producerende boer die gedwongen is de productie te stoppen en zich te voegen bij de hongerlijdende massa.

In de welvaartslanden wordt de productie opgevoerd waarbij 't sterkste welvaartsland de zwakste van de markt drukt waardoor het areaal ontwikkelingslanden toeneemt. Deze exponentiële productiegroei zal binnen het wereldoverheersende neoliberale economische systeem doorgaan totdat de sterkste economie zichzelf ten gronde dreigt te richten.

Hoe kan de **moordende** productieconcurrentie/-oorlog worden omgebogen van een vernielingseconomie naar een samenwerkende competitie economie? Met een vraag en aanbod balans. Eenvoudig door de vernielingseconomieën te ontwapenen. En het wapen is ons perverse belastingsysteem, dat de goede producent straft en de slechte beloont. Ons belasting systeem bevordert een constante geld- en goederenstroom van de **werkende niet bezitter naar de niet werkende bezitter**. Ongewenste overwinsten bij slechte producenten worden ook weer verkeerd besteed c.q. geïnvesteerd totdat van onderop de rebellie begint zoals in Nederland bijv. de vakbeweging die een deel van de overwinst terug verlangt.

Overwinst ontstaat deels door niet het **volle** loon te betalen en deels door het niet betalen of onvoldoende betalen voor het gebruik of verbruik c.q. vernielen van ons gemeenschapsgoed, de bestaansbronnen van nu en van de toekomst.

Vraag 5:

Waarom wordt door de regering en de banken ontkend dat de Euro oorzaak is van de prijsstijging?

Regeringen geven nooit toe dat ze fouten hebben gemaakt omdat dat politieke zelfmoord betekent. Bovendien werken regering en banken alleen maar met macro economische financiële gegevens, een algemeen prijsniveau dus en geen onderscheid in behoeftebevrediging op verschillende welvaarniveaus. Zo zijn de goederen op het laagste welzijnsniveau zoals voeding, kleding en onderdak vaak meer dan verdubbeld en moeten evenveel euro's worden betaald als destijds guldens. In de hoogste welzijnsniveaus waar luxe en dure goederen worden gekocht wordt weliswaar ook prijsstijging waargenomen maar dat is vaak slechts inflatie.

Vraag 6:

Is jullie basisinkomen nog we aangepast aan de prijsontwikkeling van de laatste jaren?

Antwoord:

Naar aanleiding van de gestegen prijzen van de basis consumptie goederen als voeding kleding en onderdak en de nog te verwachten prijsstijging van de voedingsmiddelen is een nieuwe berekening gemaakt. Bij deze berekening is nog uitgegaan van de bevolkingssamenstelling van 2006 (de bevolking groeit nagenoeg niet meer)

Voor 2007 wordt een intermediair verbruik verwacht van 520. miljard.

Berekening Basisinkomen en Belasting Onttrokken Waarde 2007

Leeftijds-groep	aantal	bedrag euro per maand	totaal groep x 1000 euro
0 – 4	988152	225	230175
5 – 9	998577	300	295500
10 -14	997855	400	401200
15 -19	991042	550	527450
20 -24	964744	700	6321000
25 +	11401840	800	5869500
	16342210		10644586 X 12 =

Totaal kosten basisinkomen per jaar in Nederland 127.7 miljard

40% BOW (ESB) van 520 miljard intermediair verbruik = 208.0 miljard

Ter beschikking van overheid voor besturende arbeid 81.3 miljard

Vraag 7:

Wat is het effect van basisinkomen op de werkgelegenheid, de koopkracht en de consumptie? Zijn er niet te veel mensen die liever lui zijn dan moe?

Antwoord:

Volledige werkgelegenheid is altijd aanwezig. Het zogenaamde 'tekort aan werkgelegenheid' hoort bij het neoliberale economische systeem dat elk individu loonarbeid wil laten verrichten, al of niet passend bij zijn ambities, mogelijkheden of voorkeuren, zulks op straffe van verlies van inkomen. Verlies van inkomen dat moet voorzien in basisbehoeften van onderdak kleding en voeding en meedoen in de samenleving voor persoonlijke ontwikkeling en communicatie.

Loonarbeid is arbeid waarmee de "werkgever" winst probeert te maken, beloning van eigen inspanning en reserve kweken voor het investeren in en het instant houden van dezelfde activiteit of bedrijvigheid. Wordt meer winst gemaakt dan nodig is voor het voorgaande dan is er sprake van overwinst die toevloeit aan 'Het Kapitaal', onpersoonlijke kredietverleners die geen band hebben met en geen enkele bijdrage leveren in de bedrijvigheid. Dit is erg frustrerend voor werkers in het bedrijf en komt de creativiteit en productiviteit, kwalitatief en kwantitatief niet ten goede. De loonarbeid in de huidige economische structuur maakt mensen onvrij

Het basisinkomen daarentegen maakt mensen economisch vrij: vrij om te kiezen voor die vorm van arbeid, die de meeste ontwikkelingskansen biedt. Er zijn vele soorten van arbeid; arbeid die vrij maakt en arbeid die onvrijheid veroorzaakt. Mensen zijn verschillend, zelfs identieke tweelingen tonen verschillen. Van nature is dan ook de behoefte om bezig te zijn verschillend. Behoefte aan lichamelijke en aan geestelijke activiteit. Behoefte aan inspanning en aan rust.

Voor zijn bezigheidsbehoefte en zijn behoefte om mee te doen kan iemand kiezen voor betaalde arbeid, in dienstverband (een baan) of zelfstandig voor meer persoonlijke welvaart dan het basisinkomen biedt voor vrijwilligerswerk, niet betaald, maar maatschappelijk erg gewaardeerd vanwege bevordering van het **algemeen welzijn** voor werken aan een betere wereld onbetaald als roeping (kloosterlingen) voor werken aan idealen individueel of met anderen uit gedrevenheid. voor zorgarbeid in gezin en samenleving vanuit gevoelde verantwoordelijkheid. Ik ken geen luie mensen, die weigeren te kiezen voor enige vorm van bezig zijn. Wel ken ik mensen die niet kunnen kiezen vanwege fysieke of psychische beperkingen.

Vraag 8:

Zijn er niet te veel mensen op de wereld en is overbevolking niet de oorzaak van alle ellende van armoede en hongersnood ?

Antwoord

De gestelde vraag is een opmerking die regelmatig voorkomt in discussies over armoede en hongersnood in de wereld. Maar die opmerkingen worden steeds gemaakt door mensen die in een zekere welstand leven. Mensen die in armoede leven en honger hebben maken die opmerking niet. En als Georgist zou ik die opmerking ook niet durven maken. Het is een groot misverstand dat er te veel mensen op de wereld zijn.

Er is te veel industrie, met name bio-industrie die met enorme productiekracht produceert waar niet om gevraagd wordt miljarden vleeskippen die tijdens hun korte leven, enkele maanden, meer graan consumeren dan een hongerende Derde Wereld burger in een jaar nodig heeft. Hetzelfde geldt voor de miljoenen varkens, hier geproduceerd met eiwitrijke voeding uit ontwikkelingslanden. Voor vleesrunderen geproduceerd buiten Europa geldt een ander probleem, namelijk het kappen van regenwouden om weidegronden en landbouwgronden te winnen voor veevoer productie. Zo veroorzaakt de bio-industrie en voor klimaat verstoring en voor hongersnood.

Er is geen sprake van overbevolking en de hoeveelheid mensen veroorzaakt geen hongersnood. Er is voeding voldoende voor wel 10 miljard mensen als we maar doelmatig (economisch) omgaan met de aardse vruchtbaarheid en groeikracht. De 'economie' een systeem van produceren en consumeren is verantwoordelijk voor armoede en honger in de wereld. Dit systeem door mensen zelf uitgevonden heeft zich ontwikkeld tot een autonoom functionerende machinerie, de laatste 50 jaar uitgegroeid tot een gigantisch kankergezwell dat een bedreiging vormt voor alles wat leeft en groeit, de mensen inbegrepen.

De mens stuurt niet meer de economie, maar de economie stuurt de mensen; zij stuurt zelfs de menselijke communicatie. Bepaalt de verhoudingen tussen mensen en zet gemeenschappen aan tot zelfvernietiging en vernieling. Is de mensengemeenschap nog in staat zich van het kankergezwell te ontdoen terwijl wereldwijd uitzaaiingen worden waargenomen?

Creatieve onafhankelijke denkers nog niet besmet met het gevaarlijke 'economie' virus vragen om te werken met een ander economisch paradigma; allereerst lokaal produceren voor de lokale bevolking. Bij het produceren voor de lokale markt is sprake van korte economische kringlopen weinig afval en milieuverbruik. In het septembernummer van het blad Ode staat een artikel van Marco Visscher getiteld **Biologische landbouw kan de wereld voeden.**

Visscher begint zijn verhaal met: *"Biologisch voedsel zou wel eens kunnen worden erkend als een effectieve aanpak van honger en milieuvuiling. Een grootschalige omschakeling op biologische landbouw kan namelijk een groeiende wereldbevolking voeden, terwijl de druk op het milieu afneemt.*

Dat stelden Deense onderzoekers in een rapport tijdens een conferentie van de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) van de Verenigde Naties, afgelopen mei. Schakelen boeren in ondervoede gebieden over op biologische productie voor hun eigen familie en de lokale markt, dan de honger er geweldig afnemen; de opbrengst van biologische productie kan wel verdubbelen of verdrievoudigen".

In dezelfde Ode staat van Visscher een tweede artikel getiteld: **Laat de ooievaar maar komen** Overbevolking is juist een kans voor menselijke vindingrijkheid. Hij laat in dit stuk zien dat sinds mensenheugenis 'overbevolking' als het einde der tijden werd gezien. Maar er zijn optimisten die anders tegen bevolkinggroei aankijken en hij haalt de Britse auteur Frank Furedi aan die in zijn *Politics of Fear* schreef dat *het getob over het overleven van de menselijke soort vooral een teken van een geloofscrisis in eigen gelederen is. De vraag moet niet zijn of de mensheid de 21^e eeuw zal overleven, maar of ons geloof in de mensheid zal overleven. Wij, mensen, zijn geen probleem, we zijn de oplossing – zolang we ervoor kiezen onze energie te steken in het laatste. Laat die ooievaar maar komen*

Vraag 9

Wat is de Grondvestvisie op het klimaatprobleem, zijn wij als mensen verantwoordelijk voor de zeespiegelstijging door het smelten van het poolijs door broeikaseffect?

Antwoord:

Wetenschappers zijn het nog niet eens. Wel of niet door het broeikaseffect. Politici echter schreeuwen om het hards dat het broeikaseffect de grote boosdoener is. Daarmee verhullend dat onze verkwistende economie de bestaansbronnen van generaties die na ons komen aan het vernielen zijn.

Welke politicus van links of rechts durft de neoliberale economische orde af te vallen en durft te pleiten voor een echt doelmatig (economisch) bezig zijn: geen aanbod economie maar vraageconomie; niet primair produceren voor de 'vrije' markt maar primair produceren voor mensen, voor de lokale markt. Is er dan nog ruimte voor productie dan pas komt de vrije markt aan bod.

Voor het realiseren van een evenwichtige niet verspillende economie is een instrumentarium nodig dat door de overheid moet worden opgelegd. Door Grondvest in alle toonaarden bezongen. Zie de beantwoording van de eerste 3 "Vragen aan Grondvest" in deze aflevering.

Vraag 10

Waarom wordt wonen duurder en moet er straks meer huursubsidie worden in plaats van bezuinigen?

Gaat de Nederlandse economie plat als straks jullie Economie Stabiliserende Belasting wordt ingevoerd of zal dat nooit ofte nimmer gebeuren vanwege de 'boven politieke machten' die zich lekker voelen in de huidige structuur.

Antwoord:

Valt moeilijk te voorspellen in de huidige politieke situatie we wacht op de derde dinsdag . De regering zal dan het antwoord geven en de plannen voor 2008 openbaren. Op grond van uitgelekte gegevens is een beetje optimisme gerechtvaardigd. De tijd schijnt rijp te zijn. De sociale én ecologisch armoede heeft een hoogtepunt bereikt en wanneer de nood het hoogst is, is de redding het meest nabij schreven wij in de vorige grondvest.

Na 25 sept. geven wij een oordeel.

Harm Kolthek en partij Recht en Vrijheid

Het in de stad Groningen gewortelde **Recht en Vrijheid** vormde in de jaren dertig de meest actieve georgistische beweging in Nederland. Op initiatief van Harm Kolthek, de oud-voorman van de **Socialistische Partij** (SP), kwamen in februari 1931 enige personen bijeen in Groningen om de mogelijkheid te bespreken om een partij te stichten die gebaseerd was op de beginselen van Henry George (1839-1897).

Deze Amerikaanse econoom en filosoof had een maatschappelijke leer verkondigd die erop neerkwam dat particulier grondbezit zou moeten worden afgeschaft en dat iedere burger een aandeel zou moeten hebben in de grondpacht. Hierdoor, zo veronderstelde George, zou de vermeerdering van de grondwaarde tot een vermeerdering van de koopkracht en de algemene welvaart leiden. In Nederland vonden de ideeën van George onder meer ingang bij de Bond van Landnationalisatie en de **Grondpartij**.

Op 11 maart 1931 vond te Groningen de officiële oprichting plaats van de eerste zuiver georgistische vereniging, die de naam 'Recht en Vrijheid. Vereniging tot herstel van het gelijke recht van alle personen op den grond' zou gaan dragen. In juni 1931 verscheen het eerste nummer van het orgaan van de vereniging, het weekblad *Recht en Vrijheid*. Onder aanvoering van Kolthek nam Recht en Vrijheid in dezelfde maand ook deel aan de verkiezingen voor de gemeenteraad in Groningen.

De partij voerde haar campagne vooral onder de winkeliers en de middenstand met een slechts twee punten tellend program: de afschaffing van de dan geldende belastingen en het opeisen van de pachtwaarde van de 'blote Nederlandsche bodem' door en voor de gemeenschap. Het leverde Kolthek 907 stemmen op, waarmee de partij nipt de kiesdrempel haalde. Met zijn felle, soms populistische optreden zou Kolthek veel gezien baren in de Groningse vroedschap.

Kolthek bekritiseerde de zijns inziens regenteske, slechts door partijbelangen gedomineerde politieke cultuur in de gemeenteraad. Vooral de SDAP moest het ontgelden, omdat deze partij volgens Kolthek enerzijds de persoonlijke vrijheid van de burgers zou bedreigen, terwijl zij anderzijds haar revolutionaire beginselen te veel had laten verwateren. Ook deed Kolthek tal van voorstellen om een op georgistische beginselen geschoeid gemeentebeleid te voeren. Zijn voorstellen kregen echter weinig navolging in de Groningse gemeenteraad. Niettemin kon Kolthek in de stad op een grote populariteit bogen, onder meer door zijn column in een gratis huis-aan-huisblad (*Groninger Courant*) waarin hij uitgebreid zijn ervaringen in de Groningse gemeenteraad beschreef.

Buiten de stad Groningen had Recht en Vrijheid echter weinig aanhang. Pogingen om een samenwerkingsverband met de Bond tot Hervorming van het Grondeigendom (de voormalige Grondpartij) aan te gaan, liepen in april 1932 spaak. Ook de deelname aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer op 26 april 1933 was weinig succesvol. De partij wist met haar programma van twee punten slechts 4167 stemmen (0.12%) te verkrijgen, waarvan meer dan een kwart uit de kieskring Groningen afkomstig was. Meer succes had de partij bij de twee jaar later gehouden verkiezingen voor de gemeenteraad in Groningen.

Kolthek richtte zijn gif in deze campagne voornamelijk op het financiële wanbeheer van de gemeente en de vele partijpolitieke benoemingen. Ook wenste hij een verlaging van de tarieven van de nutsbedrijven, een meer progressieve belasting en uiteraard ook de invoering van een grondwaardebelasting. Het leverde Recht en Vrijheid 6606 stemmen op, goed voor maar liefst vijf zetels. Het succes van Kolthek werd onder meer toegeschreven aan het feit dat de **Nationaal Socialistische Beweging** (NSB) niet deelnam aan deze verkiezingen. Ook bij de in 1935 gehouden verkiezingen voor de Provinciale Staten van Groningen behaalde Kolthek een zetel. Ondanks het eclatante succes werd Kolthek buiten de besprekingen voor een nieuw college van B&W gehouden. Vanuit de oppositiebanken zou Kolthek met zijn fractiegenoten wederom de SDAP het vuur na aan de schenen leggen. In februari 1937 werd te Utrecht ook de landelijke partij Recht en Vrijheid opgericht met Kolthek als de onomstreden voorzitter.

De partij sloot zich aan bij *The International Union for Landvalue Taxation and Free Trade*. De landelijke partij Recht en Vrijheid was echter weinig succesvol. Aan de in juli 1937 te houden verkiezingen voor de Tweede Kamer kon de partij niet deelnemen omdat zij de ingevoerde waarborgsom niet kon opbrengen. Ook kwamen maar weinig afdelingen van de grond, terwijl de door Kolthek gewenste oprichting van een jongerenorganisatie wegens gebrek aan belangstelling geen doorgang kon vinden. Wel werd in 1938 te Sint Annaparochie een Henry George-school gesticht, om de aanhangers te scholen in de maatschappelijke leer van de grote voorman.

Daarnaast fuseerde de partij in mei 1938 met het Nederlandsch Verbond tot Afschaffing van het Privaat Grondbezit. Als gevolg van de fusie veranderde de naam van het blad *Recht en Vrijheid* in *Ons Erfdeel*.

In de stad Groningen wist Recht en Vrijheid zich wel goed te handhaven. Bij de verkiezingen voor de gemeenteraad van 1939 verloor de partij weliswaar licht, maar behield zij haar vijf zetels.

Wederom echter blokkeerde de SDAP Kolthek de toegang tot het college van Burgemeesters en Wethouders. In 1941 werd Recht en Vrijheid op last van de Duitse bezetter ontbonden. Kolthek kreeg van de NSB wel een wethouderspost aangeboden, maar hij weigerde pertinent.

Na de bevrijding is nog gepoogd om de vereniging nieuw leven in te blazen. Met het overlijden van Kolthek in 1946 verloor Recht en Vrijheid echter haar gezichtsbepalende figuur. De vereniging Recht en Vrijheid heeft tot in de jaren zeventig een zieltogend bestaan geleid. Aan verkiezingen heeft Recht en Vrijheid niet meer deelgenomen.

Anekdoten over Kolthek.

In 1925 toog Kolthek richting Groningen. Zijn oogklachten konden alleen behandeld worden in de daar aanwezige oogkliniek.

Last van je ogen? Kolthek besloot te gaan lezen. Bijna dagelijks was hij te vinden in de bibliotheek. Hier heeft hij in 5 jaar de basis gelegd voor zijn kennis over solidariteit landpolitiek in zijn algemeenheid en het Georgisme in het bijzonder. In 1931 werd Harm Kolthek gekozen in de Groningse gemeenteraad namens Recht en Vrijheid. Dat heeft deze uit 39 personen bestaande raad geweten dat er een welbespraakte Georgist kwam aanschuiven. Vooral de sociaaldemocraten moesten het ontgelden omdat hij ze zag als handlangers van het kapitalistische systeem. Hij hield redevoeringen van 2 uur en gaf de 38 andere raadsleden de schuld als ze niet meer goed luisterden. "Het eerste uur luisterden ze nog", zei Kolthek, "maar het tweede uur konden zij mijn striemende kritiek niet meer aanhoren en ging de hele raad te keer".

De sociaaldemocraten hadden inmiddels hun leden verboden nog langer hun sigaren en sigaretten te kopen in het sigarenwinkeltje van Kolthek. Nu riepen ze ook de achterbannen van de andere partij deze rokerij te mijden. Kolthek was des duivels en begint te bulderen: "Stelletje arrivisten" en "dit is moderne inquisitie."

Zijn ruzie met de sociaaldemocraten kreeg een hoogtepunt in oktober 1931. De gemeente Groningen wilde gezinnen gaskachels uitlenen. Toen Kolthek te kennen gaf hier niet voor te zijn dachten ze hem te pakken te hebben. De hele raad betichtte Recht en Vrijheid van een zwak sociaal hart. Fijntjes merkte Kolthek op dat zijn partij er een voorstander van was de kachel te verhuren en het gas gratis te verstrekken. Tenslotte was dat gas ten behoeve van allen vond de Georgist. De hele raad viel stil.

Mooi is zijn antwoord op een kritisch stukje in de Provinciale Groninger Courant.

De krant schreef:

"De heer Kolthek is eigenlijk altijd min of meer dramatisch. Hij meent het goed, hij weet het goed en hij spreekt goed; Maar zijn stormaanvallen lopen altijd weer dood op het domme getal: dat van de raadsmeerderheid, die hem voor en na in zijn hemd, dat van recht en vrijheid saamgeweven is, laten staan."

Kolthek antwoordt: "Het domme getal". Zo kan men inderdaad mijn positie in de raad zien. Maar als we ons niet vergissen zien velen die positie anders. Toen men een aantal jaren terug begon aan de afsluitdijk van de Zuiderzee, werden duizenden schepen vol grond "in zee geworpen", en de toeschouwers zagen geen enkel resultaat.

Maar de ingenieurs wisten, dat het resultaat vrij spoedig aan de dag zou treden. En zij kregen gelijk.

Het domme getal beheerst de toekomst niet, doch hij die “het goed meent en het goed weet”.

Let maar eens op, “Provinciale”-collega.

H. Kolthek.

En hij zou zijn gelijk krijgen: een paar jaar later zitten er 5 Georgisten in de Groningse gemeenteraad.

Zie brochure van oud-Tweede Kamerlid: [Harm Kolthek en partij Recht en Vrijheid](#)

Armoelijn, [Grondontwaarding](#) door de Betuwelijn